πάλι ἡ μπροστέλλα τοῦ βουνοῦ, ἐκεῖ ἤταν τὰ μάρμαρα. Ἐκεῖ μὲ τοὺς κασμάδες καὶ μὲ τοὺς λοστοὺς δουλεύοντας ὅλο τὸ μεροβδόμαδο τὰ εἶχαν ἀραδιάσει σωροὺς σωροὺς χοντροκομμένα τ' ἀφράτα μάρμαρα οἱ μαρμαράδες. Σὰν ὁ γόνος τοῦ μελισσιοῦ ποὺ ρίχνει καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ κρινὶ(*) καὶ σκαλώνει ἀπανωτὸ στριμωμένο στὸ πρῶτο κλωνάρι τοῦ κλαριοῦ, ποὺ τυχαίνει μπροστά του, καὶ τὸ κλωνάρι μαυρίζει ὁλόβολο, ἔτσι μαύρισαν τώρα τὰ κάτασπρα ἐκεῖνα κι ἀστραφτερὰ σὰ χιόνια μαρμαροσώρια, ἀπὸ τὰ πλήθη, ποὺ κόλλησαν ἀπάνω τους. Ἄντρες καὶ γυναῖκες δίπλωναν τὶς φλοκάτες τους σταυρωτὰ κατὰ πίσω, τὶς πίστρωναν ὕστερα σὰν προσκέφαλα καὶ φορτώνονταν ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον τὰ θεόρατα μάρμαρα. Ὥσπου φορτώθηκαν ὅλοι κι ὡς π' ἀναλήφτηκαν ἀπὸ μπροστὰ οἱ ἄσπροι σωροί.

Ὅταν ξεκίνησαν τὸν κατήφορο κατὰ τὸ χωριό, χάραζε.

Ἄχνιζε τώρα κατὰ τὴ δύση του τὸ φεγγάρι κοὶ στ' ἀνατολικὰ κορφοβούνια, ἐκεῖ ποὺ πρῶτα ἔλαμπε ὁ Γελαντζῆς, ἔσκαε ὁ αὐγερινὸς τώρα. Ὁ Μπάρος, ὁ Καταρραχιᾶς, τ' Αὐτί, οἱ Νύφες κι ἄλλες ὁλόγυρα κορφὲς ἀσπρογιάλιζαν ἀπὸ τὸ γλυκοχάραμα. Πλῆθος αὐλάκια ἀφρόδροσα, ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὸ κεφαλόβρυσο ἀπάνω κι ποὺ αὐλακώνουν ἐδῶ κι ἐκεῖ ὁλοῦθε τὰ πλάγια ἐκεῖνα, ξύπναγαν στὰ πατήματα τοῦ λιθοφορτωμένου κόσμου καὶ μὲ τὰ τρυφερά τους μουρμουρητὰ ἔλεγες ὅτι τὸ ἕνα ρωτάει τ' ἄλλο, νυσταγμένο τὸ μαῦρο ἀκόμα, γιὰ τὸ ξαφνικὸ ἐκεῖνο καὶ παράωρο ποδοβολητὸ τοῦ λαοῦ.

Ξύπναγε ἡ πετροπέρδικα στὰ τουφωτὰ κοντοτρίνα-

(*) κρινὶ=κυψέλη.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ρα, πού κοιμόταν, ἔλουζε τὸν ὄμορφο λαιμὸ καὶ τὰ καμορωτὰ στήθια της στὰ κρυσταλλόνερα μέσα κι ἀνέβαινε στὴν κορφὴ τοῦ γκρεμοῦ κι ἄρχιζε τὸν ὁλόγλυκο κελαϊδισμό της. Ἡ πέρδικα ξύπναγε τὸ βοσκόπουλο στὴ μάντρα του καὶ τὸ βοσκόπουλο τὸ καλὸ μὲ τὴ γλυκειά του φλογέρα ξύπναγε ὅλη τὴν πλάση.

Οἱ χωριανοὶ ροβόλαγαν τὸν κατήφορο φορτωμένοι μὲ τὰ θεόρατα μάρμαρα. Κατέβαιναν κι ἔτρεχαν κ' ὅλας ποιὸς νὰ πρωτοπεράση τὸν ἄλλον, ποιὰ νὰ παραδιαβῆ τὴν ἄλλη. Κι ἔσκαγαν ἐκεῖ γέλοια καὶ χαρούμενες φωνές. Μπροστὰ τὰ βιολιὰ πάντα κι οἱ δημογέροντες κι οἱ παπάδες, φορτωμένοι κι αὐτοί, καὶ πίσω τὸ πλῆθος. Καὶ πάρα πίσω ἀκόμα, τὰ ξακουστότερα τοῦ χωριοῦ παλικάρια, ὅπου τρία τρία καὶ τέσσερα τέσσερα μαζὶ κατέβαζαν στοὺς στοιχειωμένους ὤμους τους ἀπάνου ὁλόβολα χάλαρα, ἀκέριους βαριοκομμένους βράχους. Ἐδῶ θυμόταν κανένας τοὺς παλιοὺς ἀντρειωμένους τῶν τραγουδιῶν, τοὺς σαραντάπηχους τῶν παραμυθιῶν.

Κάπου κάπου σταμάταγαν γιὰ νὰ ξανασάνουν καὶ νὰ συγκεντρωθοῦν

Ὅταν χτύπησε ὁ ἥλιος στὰ βουνά, οἱ φορτωμένοι πληθυσμοὶ ἔφτασαν στὴν κορφὴ τοῦ χωριοῦ. Κι ὕστερ' ἀπὸ λίγην ὥρα, πού ξεφορτώνονταν αὐτοὶ στὸ προαύλι τῆς ἐκκλησίας, οἱ χρυσές του ἀχτίδες στεφάνωναν τὰ ἱδρωμένα καὶ περήφανα μέτωπά τους. Τὰ λιθοσώρια, πού ἄσπριζαν ὁλονυχτὶς στὸ βουνὸ ἀπάνου, λαμποκοποῦσαν τώρα στὸ προαύλι τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ γύρω του ὁλόρθος ὁ κόσμος τοῦ χωριοῦ, ξεφορτωμένος καὶ κατακόκκινος καὶ χαριτωμένος κι ὄμόρφος καὶ λαμπρός δέχονταν μὲ χαρὲς καὶ μὲ παινετικὰ λόγια τοὺς ἀντρειω-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Π.Ι. της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

μένους, πού στερνοὶ στερνοὶ κατέβαζαν στοὺς στοιχειωμένους τους ὤμους ἀπάνω ὁλόβολα χάλαρα, ἀκέριους βαριοκομμένους βράχους.

Εἶχαν οἱ μαστόροι τώρα γιὰ μιὰ βδομάδα μάρμαρα νὰ δουλέψουν.

Ὡς τὸ σαββατόβραδο τ' ἄλλο, πού ὁ πρωτόγερος θὰ φώναζε πάλι στὸ μεσοχώρι καὶ στ' ἀνηφορικὰ σταυροδρόμια τὸ συνηθισμένο διαλάλημά του;

—'Ακοῦστε χωριανοί! Ταχιά, πού θὰ σημάνουν οἱ καμπάνες, νὰ σηκωθῆτε ὅλοι σας, γιὰ νὰ πᾶμε γιὰ μάρμαρα! Ὅποιος δὲ σηκωθῆ καὶ δὲν πάη νἆχη τ' Αἰ-Νικόλα τὴν κατάρα!

17. Ἐργασία

Ξημερώνει. Αὐγὴ δροσάτη
μὲ τὸ πρῶτο της πουλί,
λές καὶ κράζει τὸν ἐργάτη
στὴ φιλόπονη ζωή.

Πρὶν ἀχνίση κάθε ἀστέρι
μὲ χαρούμενη καρδιά,
νέοι, μισόκοποι καὶ γέροι,
τρέξετ' ὅλοι στὴ δουλειά.

Πέρα ἐκεῖθενε οἱ φροντίδες
ἂς πετάξουνε, καθὼς
ξαφνιασμένες νυχτερίδες,
ὅπου ἀγνάντεψαν τὸ φῶς.

Μὴ σᾶς εἶναι ὁ ξένος πλοῦτος
ἓν' ἀγκάθι στὴν καρδιά·
πέστε ἀζήλευτα: «εἶναι τοῦτος
ἐργασίας κληρονομιά».

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Σηκωθῆτε· ἡ γῆ χαρίζει
μόνον ἄφθονον καρπό,
ἂν ὁ κόπος τὴν ποτίζη
μ' ἕναν ἱδρωτα συχνό.

Σὰν ἐσᾶς, ἀδέρφια, ἱδρώνει
καὶ ὁ σοφὸς ποὺ μὲ τὸ νοῦ
κάμπους ἄμετρους ὀργώνει
γιὰ θροφὴ τοῦ λογισμοῦ.

---

18. Ο ΑΝΕΜΟΣ

Τὰ παιδιά ἑνὸς ὀρεινοῦ χωριοῦ μπῆκαν στὴν αἴθουσα τοῦ σχολείου καὶ εἶναι ἕτοιμα ν' ἀρχίσουν τὸ μάθημα.

Εἶναι χειμῶνας. Κρύο πολὺ τσουχτερό. Ὁ βοριὰς φυσᾶ καὶ σφυρίζει μὲ τόση δύναμη, ποὺ ἔκαμε τὰ παιδιὰ νὰ τὸν προσέξουν πολύ.

Ὁ Παῦλος, ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ καλὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, σηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέση του καὶ εἶπε στὸ δάσκαλο,

—Κύριε, δὲ μᾶς λέτε, σᾶς παρακαλῶ πῶς γίνεται ὁ ἄνεμος;

—Μετὰ χαρᾶς, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος.

—Ὅλοι ξέρετε, ὅτι ὁ ἀέρας εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀέρας αὐτὸς εἶναι ξαπλωμένος σ' ὅλη τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ γι' αὐτὸ λέγεται ἀτμοσφαιρικὸς ἀέρας. Γνωρίζετε ἀκόμη, ὅτι ὁ ἀέρας μὲ τὸ νὰ εἶναι σῶμα ἔχει καὶ βάρος.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Ὁ δάσκαλος λέγοντας αὐτὰ πλησίασε στὴ θερμάστρα ποὺ ἔκαιε παρέκει. Ἄνοιξε τὴν πορτούλα της καὶ μ' ἕνα σίδερο, ἀναδαύλισε μέσα τ' ἀναμμένα ξύλα. Τὰ ξύλα ἄναψαν τότε πιὸ πολὺ καὶ ἀνάδοσαν πιὸ δυνατὴ φλόγα.

Ἀμέσως ἔπειτα ὁ δάσκαλος πῆρε ἕνα φύλλο χαρτὶ καὶ τὸ ἔσχισε σὲ πολλὰ κομματάκια. Ἔβαλε ἔπειτα τὰ κομμάτια αὐτὰ ἀπάνω σ' ἕνα σανιδάκι καὶ τὸ πλησίασε στὴ θύρα τῆς θερμάστρας.

Τὰ παιδιά, ποὺ παρακολουθοῦσαν μὲ προσοχὴ κάθε κίνημα τοῦ δασκάλου, παρατήρησαν τότε, ὅτι, πρὶν ἀκόμη πλησιάση καλὰ καλὰ τὸ σανίδι στὴ θερμάστρα, τὰ φύλλα τοῦ χαρτιοῦ πέταξαν μὲ ὁρμὴ καὶ μπῆκαν μέσα στὴ θερμάστρα, ὅλα μὲ μιᾶς.

Τὰ παιδιά ἀπόρησαν τώρα πιὸ πολύ.

— Μὴν παραξενεύεστε, εἶπε ὁ δάσκαλος. Ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀέρας, ὅσο περισσότερο ζεσταίνεται, τόσο γίνεται πιὸ ἀλαφρός. Τότε ἀνεβαίνει ψηλά· καὶ ἂν εὕρη δρόμο ἀνοιχτὸ φεύγει ἀργὰ ἢ γλήγορα, ἀνάλογα μὲ τὴ μικρὴ ἢ τὴ μεγάλη θερμότητα ποὺ πῆρε. Ὁ ἀέρας λοιπὸν μέσα στὴ θερμάστρα πῆρε μεγάλη θερμότητα μὲ τὸ ἀναδαύλισμα ποὺ ἔκαμα καὶ γι' αὐτὸ ἔφυγε μὲ μεγάλη ταχύτητα καὶ ἄφησε ἄδειο τὸ χῶρο τῆς θερμάστρας.

Ἀλλὰ κανένας χῶρος δὲ μένει ἄδειος ἀπὸ ἀέρα. Αὐτὸ εἶναι κανόνας. Γι' αὐτὸ μὲ ὅση ταχύτητα ἔφυγε ὁ θερμὸς ἀέρας ἀπὸ τὴ θερμάστρα, μ' ἄλλη τόση ταχύτητα ὅρμησε νὰ πιάση τὴν ἄδεια θέση ὁ ἄνεμος τοῦ δωματίου ποὺ εἶναι ψυχρότερος. Ἔτσι πῆρε μπροστά του καὶ τὰ τεμάχια τοῦ χαρτιοῦ, ὅπως εἴδατε.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Ἔπειτα ὁ δάσκαλος ἄναψε ἕνα κερὶ καὶ ξακολούθησε :

—Γιὰ νὰ καταλάβετε καὶ μὲ ἄλλο παράδειγμα αὐτὸ ποὺ εἴδατε, ἂς ἔρθη ἕνας ἀπὸ σᾶς νὰ πλησιάση τὸ ἀναμένο κερὶ στὴ θύρα τῆς θερμάστρας.

Ὁ Τάσος ποὺ καθόταν ἐκεῖ στὴν ἄκρη τοῦ πρώτου θρανίου, σηκώθηκε ἀμέσως καὶ πῆρε τὸ κερὶ ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ δασκάλου. Δὲν πρόφτασε ὅμως νὰ τὸ πλησιάση καλὰ καλὰ στὴ θύρα τῆς θερμάστρας καὶ εἶδαν μὲ ἀπορία τους ὅλοι, ὅτι ἡ φλόγα τοῦ κεριοῦ ἔσβησε.

—Ἄ, ὁ ἀέρας, ὁ ἀέρας τὸ ἔσβησε! Νά, νά! Τὸν νιώθω νὰ φυσᾶ ἐδῶ στὸ χέρι μου! φώναξε ὁ Τάσος.

Τὰ λόγια τοῦ Τάσου κίνησαν τὴν περιέργεια τῶν ἄλλων παιδιῶν καὶ ἤθελαν ὅλοι νὰ δοκιμάσουν.

Ὁ δάσκαλος ἔδωκε τότε τὴν ἄδεια καὶ ὅλα τὰ παιδιά, τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, πλησίασαν στὴ θερμάστρα καὶ βεβαιώθηκαν γι αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ Τάσος.

Ὕστερα ὁ δάσκαλος εἶπε:

—Σ' αὐτὰ τὰ δυὸ παραδείγματα ποὺ εἴδατε, εἴχαμε νὰ κάμωμε μὲ τὸν πολὺ θερμὸν ἀέρα τῆς θερμάστρας καὶ μὲ τὸν ψυχρότερο τοῦ δωματίου. Τώρα ἂς πάρωμε τρίτο παράδειγμα. Σ' αὐτὸ θὰ ἔχωμε τὸν ἀέρα τοῦ δωματίου καὶ τὸν ἀέρα, ποὺ εἶναι ἔξω στὸ διάδρομο. Καὶ σᾶς ἐρωτῶ:

—Ἔχει, τάχα, καμιὰ διαφορὰ ὁ ἀέρας τοῦ διαδρόμου ἀπὸ τὸν ἀέρα τοῦ δωματίου;

—Μάλιστα, ἔχει! ἀπάντησε ζωηρὰ ὁ Νίκος. Ὁ ἀέρας τοῦ διαδρόμου εἶναι ψυχρός, ἐνῶ τοῦ δωματίου εἶναι θερμός.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

—Ναί, ἔτσι εἶναι, εἶπε ὁ δάσκαλος. Γιὰ νὰ νιώσετε καλὰ τὸ νέο πείραμα ποὺ θὰ κάμωμε, πρέπει νὰ ἔχετε στὸ νοῦ σας, ὅ,τι εἴπαμε γιὰ τὸν ἀέρα τῆς θερμάστρας. Τί θέλω νὰ εἰπῶ μ' αὐτό;

Ὁ Μιχαλάκης ἀπάντησε:

— Θέλετε νὰ πῆτε, ὅτι, ὅπως ὁ ἀέρας τῆς θερμάστρας, ἔτσι καὶ ὁ ἀέρας τοῦ δωματίου, ὅσο ζεσταίνεται, τόσο πιὸ ἐλαφρὸς γίνεται καὶ ἀνεβαίνει ψηλά.

—Μάλιστα, εἶπε ὁ δάσκαλος. Καὶ ἂν εἶναι κλειστὰ τὰ παράθυρα καὶ ἡ θύρα, ὅπως τώρα, τὸν ἔχομε σὲ περιορισμό Ἂν ὅμως βρῆ καὶ τὴν παραμικρὴ ἔξοδο, τότε τί θὰ γίνη.

Ὁ Μῆτσος ἀπάντησε:

—Ἅμα ὁ ἀέρας βρῆ ἔξοδο θὰ φύγη καὶ στὴ θέση του θὰ ἔρθη ἄλλος πιὸ ψυχρός.

Πολὺ σωστά, εἶπε ὁ δάσκαλος Καὶ τώρα ἂς προχωρήσωμε.

Ὁ δάσκαλος, λέγοντας αὐτά, ἄναψε πάλι τὸ κερί. Κατόπι πλησίασε στὴ θύρα τοῦ δωματίου καὶ τὴν ἄνοιξε μόλις λίγο Ὕστερα σήκωσε τὸ ἀναμμένο κερὶ καὶ τὸ πλησίασε στὸ ἄνοιγμα τῆς θύρας ἀπάνω ἀπάνω. Τὰ παιδιὰ παρατήρησαν τότε, ὅτι ἡ φλόγα τοῦ κεριοῦ ἔγερε πρὸς τὰ ἔξω.

—Νά, νά! εἶπε ὁ Κώστας. Ὁ ζεστὸς ἄνεμος τοῦ δωματίου βγαίνει ἔξω καὶ γι' αὐτὸ γέρνει ἔτσι ἡ φλόγα τοῦ κεριοῦ.

— Μάλιστα, εἶπε ὁ δάσκαλος.

Ἀφοῦ τὰ παιδιὰ παρατήρησαν καλὰ αὐτὸ τὸ φαινόμενο, ὁ δάσκαλος πῆρε τὸ κερὶ καὶ τὸ πλησίασε στὸ ἄνοιγμα τῆς θύρας κάτω κάτω, κοντὰ στὸ πάτωμα.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Τὰ παιδιὰ παρατήρησαν τότε ὅτι ἡ φλόγα τοῦ κεριοῦ ἄλλαξε διεύθυνση. Ἔγερνε τώρα πρὸς τὰ μέσα.

—Βέβαια, εἶπε ὁ Μῆτσος. Ἡ φλόγα γέρνει κατὰ μέσα, γιατὶ ὁ ψυχρὸς ἀέρας τοῦ διάδρομου ἔρχεται νὰ πιάση τὴ θέση τοῦ θερμοῦ ἀέρα, ποὺ φεύγει ἀπὸ τὴν αἴθουσα.

—Γίνεται δηλαδὴ κι ἐδῶ, ὅ,τι ἔγινε προτήτερα στὴ θερμάστρα εἶπε ὁ Πάνος.

—Ἀπαράλλαχτα, εἶπε ὁ δάσκαλος, ἀλλὰ γιατὶ δὲ σβήστηκε ἡ φλόγα τοῦ κεριοῦ, ὅπως ἔγινε μπροστὰ στὴ θερμάστρα;

Ὁ Κώστας ἀπάντησε :

—Δὲ σβήστηκε ἡ φλόγα, γιατί ὁ ἀέρας ποὺ ἔφυγε δὲν εἶχε τὴν ὁρμή, ποὺ εἶχε ὁ ἀέρας τῆς θερμάστρας. Ἂν ἦταν κι αὐτὸς πολὺ θερμὸς θὰ ἔβγαινε μὲ ὁρμὴ καὶ τότε τὸ κερί, χωρὶς ἄλλο, θὰ ἔσβηνε.

—Πολὺ καλά, εἶπε ὁ δάσκαλος. Καὶ τώρα σᾶς λέω, πὼς ὅ, τι γίνεται μὲ τὸν ἀέρα τοῦ δωματίου μέσα ἐδῶ, τὸ ἴδιο γίνεται καὶ στὴ γῆ.

—Ὁ ἥλιος, ὅπως ξέρετε, θερμαίνει ἄλλους τόπους περισσότερο κι ἄλλους λιγώτερο. Γι' αὐτὸ ἔχομε χῶρες θερμὲς καὶ χῶρες ψυχρές.

—Στὶς θερμὲς χῶρες, καθὼς θερμαίνεται ὁ ἀέρας, γίνεται ἀλαφρὸς καὶ ἀνεβαίνει ψηλά. Φεύγει τότε γιὰ τὶς ψυχρὲς χῶρες καὶ τὸ κενὸ, ποὺ ἀφήνει πίσω τὸ γεμίζει ἀμέσως ἄλλος ἀέρας ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τόπους ψυχρούς.

—Ἀλλὰ ὁ θερμὸς ἀέρας πηγαίνοντας ἐκεῖ στὶς ψυχρὲς χῶρες γίνεται καὶ αὐτὸς ψυχρὸς καὶ σὰ βαρύτερος πιά, κατεβαίνει χαμηλὰ γιὰ νὰ πιάση τὴν ἀ-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ. της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

διανὴ θέση ἐκείνου, ποὺ ἔφυγε γιὰ τοὺς θερμοὺς τόπους. Ἔτσι τὰ ρέματα τοῦ ἀέρα, τρέχοντας τὸ ἕνα κατόπι τοῦ ἄλλου, νομίζει κανεὶς πὼς παίζουν τὸ κυνηγητό.

Ὁ δάσκαλος στάθηκε ἐδῶ καὶ ρώτησε:

—Ἀπ' αὐτὰ ποὺ εἴπαμε, τὶ συμπέρασμα βγάζετε;

Ὁ Νίκος ἀπάντησε:

— Βγαίνει τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀέρας βρίσκεται σὲ παντοτεινὴ κίνηση.

— Ἐ λοιπόν, ἡ κίνηση αὐτὴ τοῦ ἀέρα εἶναι ὁ ἄνεμος, εἶπε, ὁ δάσκαλος. Καὶ ἀνάλογα μὲ τὴ σιγανὴ ἢ τὴν ὁρμητικὴ κίνηση ποὺ ἔχουν τὰ ρέματα τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρα, ἔχομε ἀνέμους ἀλαφρούς, μέτριους καὶ δυνατούς.

Κατόπι ὁ δάσκαλος ξακολούθησε:

—Ὅπως ξέρετε, οἱ ἄνεμοι δὲν ἔρχονται ὅλοι ἀ-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ. Δ-ης Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

πὸ τὸ ἴδιο μέρος. Καὶ σύμφωνα μὲ τὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα ἔχομε τοὺς τέσσερες σπουδαιότερους ἀνέμους, τὸ βόρειο, τὸ νότιο, τὸν ἀνατολικὸ καὶ τὸ δυτικό. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἔχομε τέσσερες ἄλλους καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς ὀχτὼ ἔχομε ἄλλους ὀχτώ. Ὅλους αὐτοὺς τοὺς δεκαέξι ἀνέμους μποροῦμε νὰ τοὺς μάθωμε, ἂν προσέξωμε τὸ παραπάνω σχέδιο.

— Τώρα ὅμως θέλω νὰ μοῦ λύσετε μιὰ ἀπορία, εἶπε ὁ δάσκαλος. Μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε τί θὰ γινόταν ἂν ὅλοι οἱ τόποι τῆς γῆς εἶχαν πάντοτε τὴν ἴδια θερμότητα;

Ἡ ἐρώτηση αὐτὴ ἔβαλε σὲ σκέψη ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ ἀρκετὴ ὥρα κράτησε μεγάλη σιωπή. Τέλος ὁ Πάνος εἶπε:

— Ἂν ὅλοι οἱ τόποι τῆς γῆς εἶχαν πάντα τὴν ἴδια θερμότητα, τότε δὲ θὰ φυσοῦσαν ἄνεμοι.

— Μάλιστα, μάλιστα! φώναξαν τὴν ἴδια στιγμὴ καὶ ἄλλα παιδιά!

— Μπράβο! Πολὺ καλὰ καταλάβατε τὸ μάθημα αὐτό, εἶπε ὁ δάσκαλος.

19. ΤΑ ΖΩΝΤΑΝΑ ΦΛΟΥΡΙΑ

— Οὔτε ἰδωμένα οἱ ἴδιοι τὰ ἔχουνε, νὰ εἰπῆς, οὔτε κι ἀπεικαστὰ, νὰ εἰπῆς, τὸ λένε. Ἀκουστὰ τά ἔχουνε πάπου προσπάπου μπρὸς κι ἀκόμα.

Κι εἶναι τα, λέει, χωμένα τὴν ἡμέρα πάντα μέσα στὴ μαύρη τὴν καταβόθρα τους ἐκεῖ ἀπὸ παλιούς

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ. Ης Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

καιρούς, τὸν καιρὸ τῶν Ἑλλήνων, σοῦ λέει, κι ἀκόμα. Μάτι νὰ μὴν τὰ ἰδῆ, κι ἥλιος νὰ μὴν τὰ πάρη.

Μὲ τὴν ἀστροφεγγιὰ πέρα ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα, βγαίνουν ἀπὸ τὴν πεντασκότεινη τὴ στέρνα τους καὶ σκαρίζουν μέσα στοῦ κάστρου τὰ χαλάσματα. Ὅποιος γιδάρης ἢ δραγάτης ἀπονύχτερος τύχη νὰ πλανεθῆ κεῖ κάτου πρὸς τὰ ἑλληνικὰ χαλάσματα μὲ τρόμο ἀκούει στὴ νύχτα τὴ βαθιά τ' ἀπόφωνα. Ἀκούει ποὺ τρέμει ἡ νύχτα στὴ σκιαχτερή τοῦ ἄγριου τοῦ Ἀράπη τὴ σαλαγή, ὅταν βγάνη νὰ βοσκήση τὸ κοπάδι του. Ἀκούει ἀκόμη τὰ παράξενά τους τὰ βελάσματα. Ἀκούει ὡς καὶ τὰ χρυσὰ κουδούνια τους.

Κι εἶναι τα, ἀκοῦς, σάν τ ἄστρα τ' οὐρανοῦ ἀμέτρητα. Εἶν' ἄπειρα, σάν τοῦ γιαλοῦ τὸν ἄμμο.

Καὶ ὅλα ἀραδίζουν στὸν τορί (*) συμμαζωμένα, γοργοκίνητα, καὶ ὡς ἕνα μπόϊ φτερουγίζουν πάνου ἀπὸ τὴ γῆ. Γιατὶ δὲν τοὺς εἶνε βολετό στὸ χῶμα νὰ χαμοπατοῦν, καὶ δὲν τοὺς πρέπει ν' ἀκουμπήσουν σὲ κλαρί ἢ ν' ἀγγίξουν σὲ χορτάρι. Λιγάκι ν' ἀκουμπήσουν, πάει. Χάνουν εὐτὺς τὴ δύναμή τους καὶ τὴ μαγικὴ τὴ χάρη τους. Χάνουν ἀμέσως τὸν τορό. Ξεκόβουν κι ἀπὸ τ' ἄλλο τὸ κοπάδι.

Θὰ κυλιστοῦν τότε μές τὰ χώματα καὶ θὰ τὰ πάρη ἡ μέρα. Θὰ τὰ φωτίση ὁ ἥλιος τὴν αὐγὴ νὰ τὰ προδόση στοὺς διαβάτες. Θὰ τὰ βρῆ ὁ πρῶτος νὰ τ' ἁρπάξη ὁλόχαρος καὶ θὰ τὰ δόση σ' ἄλλον. Καὶ θαρθῆ ὁ τρίτος, νὰ τ' ἁρπάξη ἀχόρταγος, γιὰ νὰ τὰ δόση σ' ἄλλον. Ἀπὸ πουγγί ἔτσι σὲ πουγγί, θὰ τυραννιοῦνται αἰώνια στὰ λαίμαργα τὰ χέρια τῶν ἀνθρώπων.

(*) τορὸς—ἴχνη τοῦ δρόμου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Α. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008